

Використання ресурсозберігаючих технологій вирощування зернових є основою інноваційного розвитку галузі, а саме: економія ресурсів, підвищення урожайності культур, поліпшення якості продукції, підвищення родючості ґрунтів, зниження залежності врожаю від погодних умов.

Реалізація інноваційних ресурсозберігаючих технологій потребує забезпечення зернової галузі сучасними технічними засобами для якісного виконання в оптимальні строки всього обсягу технологічних операцій з вирощування і збирання культур. Слід зазначити, що техніка, яка використовується у таких технологіях, є більш наукоємною, оскільки оснащена системами автоматизації контролю та управління технологічними процесами.

Значну інноваційну роль у забезпеченні високої ефективності сільськогосподарської техніки відіграють електронні системи. В конструкції тракторів і сільськогосподарських машин вони входять як незамінна складова частина у вигляді високоінтегрованої системи, що охоплює всю галузь рослинництва. Застосування супутникової навігаційної системи DGPS дає можливість знизити рівень фізичного навантаження, зменшити енергозатрати, приділити більше уваги технологічному процесу й одержати позитивний ефект завдяки максимальному використанню ширини захвату, недопущенню великих перекриттів між суміжними проходами та перевитрат насіння, а також прогресивній організації праці.

Отже в нинішній ситуації активізації інноваційної діяльності у сільськогосподарських підприємствах немає альтернативи. Головне при цьому – широке використання сучасних технологій, які безпосередньо впливають на підвищення урожайності зернових культур і зменшення затрат на їх вирощування.

Література

1. Бабинець Т. Л. Доцільність використання ресурсощадних технологій в Україні / Т. Л. Бабинець // АгроІнком. – 2007. – № 11-12. – С. 31-37.
2. Зубець М. Розвиток інноваційних процесів в агропромисловому виробництві: [монографія] / М. Зубець. – К.: Аграрна наука, 2004. – 192 с.
3. Россоха В. В. Формування і розвиток виробничого потенціалу аграрних підприємств: [монографія] / В. В. Россоха. – К.: ННЦ ІАЕ, 2009. – 444 с.
4. Танчик С. П. Основні напрями розвитку землеробства в Україні / С. П. Танчик // Пропозиція. – 2008. – № 10. – С. 51-56.
5. Іванишин В.В. Еколого-економічні аспекти застосування агроекотехнології виробництва конкурентоспроможної екологічно чистої продукції / В. В. Іванишин, В. С. Таргоня, Л. С. Околот // Економіка АПК. – 2008. - № 3. – С. 46-49.

Віта Семанюк

к.е.н., доцент,

Тернопільський національний економічний університет,

м. Тернопіль

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ТЕОРІЇ АУДИТУ

В сучасних умовах господарювання та розвитку постіндустріального суспільства аудит є одним з найбільш поширених та ефективних видів контролю, що зумовило його розвиток та затребування суспільством в цілому та всіма учасниками господарського процесу. Проте розвиток аудиту як практичної діяльності не супроводжується відповідними теоретичними та методологічними дослідженнями.

Відсутність належного теоретичного обґрунтування і функціонування науки про аудит призводить до емпіричного погляду на її зміст, а в практичному аспекті до різноманітних методик, не узгоджених, а іноді і суперечливих між собою. Такий стан

теоретичного обґрунтування науки знижує її практичну значущість (якість аудиторських перевірок) та доводить об'єктивну необхідність систематизації знань та розробки теоретичного базису.

Аналіз наукової літератури з проблем аудиту та контролю доводить відсутність концептуальних основ аудиту як науки та недостатній рівень обґрунтування теорії аудиту. Саме тому особливо актуальною є проблема вирішення завдань з розробки фундаментальних основ аудиту, що включають в себе категоріальний апарат, об'єкт та предмет аудиту, методологію, елементи системи, їх структура та взаємозв'язки між ними тощо. Розробка теоретичного базису науки буде сприяти поліпшенню якості аудиторської діяльності, удосконаленню програм підготовки аудиторів та прогресу науки про аудит.

Результати, отримані вітчизняними вченими, щодо теоретичних аспектів аудиту носять фрагментарний характер, закінченої (цілісної) теорії аудиту не розроблено ні в Україні, ні за кордоном. Певні теоретичні напрацювання містять дослідження Р.А.Алборова, М.Т.Білухи, Ф.Ф. Бутинця, Н.І. Дорош, Г.М.Давидова, О.А. Петрик, О.Ю.Редька, В.С. Рудницького, Я.В. Соколова, В.В. Скобари, Б.Ф.Усача, А.Д. Шеремета, що стосуються методології та організації професійного аудиту, технології аудиторської діяльності, тощо. Праці Д. Робертсона, Д. Роя та Монтгомері розкривають окремі теоретичні аспекти аудиту, проте цілісної теорії (теоретичного підґрунтя, базису) науки про аудит не існує, що має вплив на зростання його якості та повного задоволення потреби в достовірній інформації про економічну діяльність та приводить до некомплектності знань та недостатніх темпів розвитку науки.

Аудит є відносно молодого наукою що розвивається з 1993 року, з моменту прийняття закону «Про аудиторську діяльність», та в основному це стосується практичної сторони аудиту: виникли аудиторські фірми, які займаються підтвердженням фінансової звітності підприємств та наданням консультаційних та інших послуг. Проте, як наука аудит не має надбань фундаментального характеру у вигляді цілісної теорії, яка визначить його об'єкт і предмет, місце в системі економічних наук, значення для суспільства, зв'язки між групами наук та окремими науками.

Розробка теорії аудиту передбачає вирішення проблем представлення аудиту як науки – системи знань про методи та інструменти незалежного фінансового контролю та як практики – виду управлінської діяльності щодо фінансового контролю і незалежної оцінки фінансової звітності.

Існують також проблеми розмежування предмету науки і об'єктів вивчення в практичній діяльності, дослідження методології аудиту, що базується на діалектичному підході і характеризується єдністю аналізу та синтезу, вивчення показників в їх взаємозв'язку та розвитку; дослідження філософії аудиту, вивчення окремих його видів (управлінський, виробничий, технічний, екологічний, стратегічний, соціальний, інвестиційний, маркетинговий, кадровий, аудит ефективності тощо).

Визначення та наукове трактування аудиту та супутніх йому послуг, їх класифікація, виявлення взаємозв'язку та суперечності між трактуванням аудиту як незалежної перевірки та підприємницької діяльності, визначення дуалізму підходів та протиріч основних проблем повинні стати основою теоретичних досліджень аудиторів.

Таким чином сформульована гіпотеза дослідження яка визначає необхідність розробки теорії аудиту, виділення і дослідження аудиту як окремої самостійної науки, визначення місця аудиту в системі інших економічних наук. Розробка концепції науки, визначення її змісту, меж наукових та практичних досліджень, елементів, категорій та алгоритмів виконуваних робіт, методик проведення аудиту залежно від

масштабу діяльності підприємств, основних циклів діяльності (постачання, виробництво, реалізація, інвестиційна та фінансова діяльність тощо), визначення аудиту як системи знань про методи та інструментарій незалежного фінансового контролю – є нагальною потребою сьогодення.

Стан теорії аудиту викликає незадоволення як вчених так і практиків, теоретичні розробки та дослідження у сфері аудиту відстають від практичних проблем та від потреб постіндустріальної економіки. Особливої уваги потребують поняття «аудиторська діяльність» і наукове визначення аудиту, яке б розкривало його суть, предметну область та мету, склад і зміст постулатів аудиту, класифікація видів аудиту, склад та зміст принципів аудиту та умови їх отримання. Отже, дослідження теоретичних проблем аудиту як науки набуває великого науково-практичного значення.

Література

1. Робертсон Дж. Аудит / Дж. Робертсон; Пер. с англ. – М.: КРМС, Аудиторская фирма “Контакт”, 1993. – 496 с.
2. Рой Д. Краткое руководство по стандартам и нормам аудита / Д.Рой – М.: Финансы и статистика, ЮНИТИ, 1992. – 240 с.
3. Аудит Монтгомери [Текст] / Ф. Л. Дефлиз [и др.] ; пер. С. М. Бычкова ; ред. пер. Я. В. Соколов. - М.: Аудит : ЮНИТИ, 1997. - 542 с.
4. Шеремет А.Д.. Проблемы теории аудита [Електронний ресурс] : Режим доступу: <http://www.econ.msu.ru/ds/1086>

Наталія Семенишена

к.е.н., доцент,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

ТРАНСАКЦІЯ ЯК ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ ТА ЇЇ ВИДИ (ЗА КЛАСИФІКАЦІЄЮ ДЖ.КОММОНСА)

Дефініції категорії «трансакція» в теорії трансакційних витрат у науковій літературі розглядаються надто широко й використовується для позначення обміну як товарами, так і юридичними зобов'язаннями, угод як короткострокового, так і довготривалого характеру, що вимагають як детального документального оформлення, так і припускають просте взаєморозуміння сторін.

У руслі досліджень із питань дефініцій цієї категорії вважаємо необхідним розглянути класифікації трансакцій, що існують у науковій літературі, зокрема, їх видову класифікацію за Дж.Коммонсом (1862—1945), адже саме він вважається піонером у введенні в науковий оборот категорії «трансакція».

Систему своїх поглядів він викладав у працях, серед яких найбільш вагомими вважаються: «Розподіл багатства» (1893), «Правові основи капіталізму» (1924), «Інституційна економіка» (1931), «Економічна теорія колективних дій» (1950).

Відповідно визначення, трансакції можуть бути як «внутріфірмові» (у ролі «контрагентів» виступають колеги – співробітники однієї й тієї ж фірми), так і «ринкові» (у цьому випадку мова йде про взаємодію сторонніх партнерів – різних інституційних одиниць). Приклади трансакцій різноманітні: від видання наказу й відпуску матеріалів зі складу до підписання контракту й відправлення партії товару клієнтові.

Класифікація трансакцій за Дж. Коммонсом виглядає наступним чином:

1. Трансакція-угода (bargaining transaction), або торгівельна, ринкова,